

Kako govedo kuge varovati.

M. Za živali, ktere je goveja kuga že zgrabila, ni leka razun železa t. j. sekire. Ali proti okuženju je treba kolikor mogoče živino varovati. V tem oziru se ne more nikdar dosti ali preveč storiti. Tak pomoček je kreosotno olje. Vzame se ga 1 liter na 100 litrov vode. Vse to se zlije v posodo in dobro premeša. Brž ko se je nekoliko na dno vsedlo, se voda ocedi in ž njo živina umiva. Jeden ali dvakrat na dan se živini umije celo truplo, posebno glava in zadnji del. Z vsedninami se poškropi hlev in gnoj, da je skoz in skoz s to tekočino prevlečen. Hlevi se morajo prav snažni držati, gnoj brž izkidati in od časa do časa s kreosotovo vodo poškropiti. V korita, iz kterih se živina napaja, se dene nekoliko karbolove kisline, morda $\frac{1}{10}$ litra na 100 litrov vode. Živina se temu kmalu privadi. Kreosotno olje, karbolova kislina, to so tekočine, za katere smo še le najnovejši čas poizvedeli. Vrli učenjaki so jih zasledili in izumili, kako je mogoče nje na umetni način narejati. Dobivajo se sedaj v večjih špecerijskih štacunah, celo gotovo v apotekah.

M. Sir črvov varovati. Peprovo zrnje se stolče v moko in ta moka z vrelo vodo popari. S to vodo se sir par krat omije in črvi poginejo.

Živinska kuga je začela razsajati na Českem tako, da je živino izvažati iz Osečkega, Slančkega, Litomeričkega in Lobožičkega okraja prepovedano; jednaka prepoved velja na Štajerskem tudi za živino iz Otočaca in Like v Hrvaškej granici. Kajti tudi ondi imajo nesrečno kugo, kakor sploh v Bosni in Hercegovini, kder se skoro nič ne stori, da bi se zatrla.

Ceno konjem je za letos vojaški urad pri nakupovanju nastavljal. Konj za ježo se bo plačal po 250 fl., težek konj tovornik po 250 fl., konj za ježo v planinah in mula do 300 fl., konj za artilerijo do 350 fl., lehek konj tovornik do 150 fl.

Za seme koprivolistnega fažola se je vsled zadnjega sestavka v „Slov. Gosp.“ toliko naročnikov oglasilo, da je vse razprodano in torej vinorejska šola pri Mariboru letos nikomur več ž njim postreči ne more!

Sejmovi 8. aprila Podčetrtek, Šoštanj; 10. aprila Laško, Konjice, Koprivnica, Reichenburg, Gross-Florian na Laznici; 11. aprila Prepolje.

Dopisi.

Iz Čadrama. (Misijon.) Iz zapisnikov prejšnjega stoletja je razvidno, da v naših krajih bile so župnije silno redke, ker so duhovniki v skupnem življenju živeli in so po potrebi iz svojega navadnega sedeža v daljnih krogih pastirovanje oskrbovali. Tako je za naš celi konjiški okraj do 12. stoletja le Konjiška župnija obstajala in

l. 1173. je ustanovljena bila župnija v Tinjah, druge zdajšnje župnije pa so še le v 18. stoletju ustanovljene bile in so imele kot podružnice svoje v Konjicah stanujoče kaplane, ki so po potrebi v svoj odločeni kraj se podajali in so tam božjo službo opravljali in sv. zakramente delili. V tistih letih tudi višji pastirji niso navadno nikamor prišli, kakor v večje kraje: Celje, Konjice, Bristrico itd. ter so tam birmancem celega okraja sv. birmo delili, pri kateri priložnosti je njih dvorni kaplan pridigoval, ker še višji pastir jezika svojih podložnih vernih zastopil ni. Enake razmere vernikov do duhovnih vladarjev bile so še v 18. stoletju, ko so že naše župnije samostalne bile. Tako poroča Goriški zapisnik nadškofjskih obiskovanj, da je l. 1765. prišel nadškof Karol Mih. grof Atems v Konjice in je tam v 3 dnevih 1629 birmancev potrdil in 10 klerikom deloma nižje, deloma višje rede podelil, pri kateri priložnosti je č. g. dvorni kaplan Frančišk Reiz pridigoval. Po tam končani slovesnosti se je nadškof podal v Bistrico in je v druge kraje poslal le svojih namestnikov; v Zhadrom prišel je vč. g. nadžupnik konjiški Jožef pl. Tyrenberg, ko je bil tukaj č. g. Matija Javernik, rojen Ljubljčan, župnik in č. g. Pečar kaplan. Postavljena sta bila cerkvena ključarja in vse se je najšlo v lepem redu in verni bili so z vsem lepo oskrbljeni in zadovoljni, le ključ od tabernakeljna ni bil pozlačen in to se je storiti ukazalo. — Mislili bi si lahko, da v tistih časih, ko višji pastirji s svojimi podložnimi niti govoriti niso mogli, in ko so duhovniki le redkokrat k ljudem prihajali, so katoličani v naših krajih slabo živeli, a temu ni tako, temuč ljudje so bili za dobro veliko bolj uneti, kakor dandanes in pohujšljivega življenja ni bilo pol toliko, kakor zdaj in naše župnijske rojstne knjige pričajo, da l. 1777. in 1778. med 123 krsti ni bilo nijenega nezakonkega otroka in l. 1779 med 56 bili so 3 nepostavno rojeni. V poznejših letih pa, ko so nekteri le toliko v šole pogledali, da znajo za silo brati in pisati in so na kmetih si kake službe pridobili, se naselili kot krčmarji, trgovci itd. so začeli posebno v zadnjih letih prebirati nemške novine, ki so polne nevere, oni so se tega duha navzeli in so v svojem kraju postali apostoli nevere, ki zabavljajo proti cerkvi in njenim naredbam; sami ne obiskujejo božje službe in svojim to storiti branijo; sami pogosto pohujšljivo živijo in druge enako delati učijo. Proti razširjanju nevere po teh apostolih hudobije so močni jez sv. misijoni, kakor smo mi tudi v zadnjih dnevih tako pobožnost od 16.—25. t. m. po čč. oo. jezuitih Fr. Doljaku, Tom. Lemplu in Fr. Sajovicu obhajali. 16. v jutru ob 6. uri šli smo v cerkev in tam je bil nagovor misijonarjev po domačem g. župniku, v katerem se je omenilo, da, odkar naša župnija 116 let obstoji, ni bila dana farmanom priložnost v domači župniji čč. oo. misijonarjev poslušati, čeravno je tega večkrat tudi treba, ker domačih dušnih pastirjev

se verni preveč privadijo in tudi se resnice sv. vere navadno le po nedeljah oznanjujejo in poslušavec pogosto od enega nauka do drugega že prvega pozabi, zato je sv. misijon posebna božja milost za faro in verni bi ga naj prav obilno obiskovali! Ta želja g. župnika se je res spolnila. Izvrstni čč. oo. misijonarji so po načrtu sv. Ignacija tako prepričavno resnice sv. vere razlagali, da so se domači farmani le z malimi izjemki nekaterih bogatajcev te pobožnosti v obilnem številu udeleževali, pa tudi tujecev od blizu in daleč je veliko prihajalo in mi smo imeli vsaki den, ne le v nedeljo, Gospodov den, ker naša cerkev bila je vselej natlačena in vendar je še črez polovico nauka željnih moralo zunaj stati. Pobožni so že ob 1. uri po popolnoči prihajali, da bi v spovednici svojo vest očistili. Pri vsej obilni množici pričujočega ljudstva pa se celi čas ni nikaka nesreča zgodila. Prava sreča za Slovence je gotovo, da imamo mož, ki bi po svoji bistroumnosti bili lahko v imenitnih službah, pa so se vsega tvegali in v največem trudu in zastoj širijo nauk sv. evangelija in kakor juterna zvezda prinašajo upanje novega in krasnega dneva brez truša in razdjanja samo po ponižni besedi Izveličarja ter utrjujejo kraljestvo nepremagljive moči, kraljestvo luči, življenja in ljubezni. Za ves trud bodi čč. gg. misijonarjem stoterno Bog plačitelj!

Iz Dunaja. (Odrtniki v Avstriji.) Postave, katere je drž. poslanecem izključivo le narekovala njihova neplodna liberalna politika, niso imele in nimajo za nas dobrih nasledkov. In takih postav je uže precejšnje število. Z liberalizmom hoteli so in še dan danes hočejo doseči zlati vek, ko bi se ga le ljudstvo ne branilo. Samopraven postal je in mora biti posamesni človek, samopravna srenja, samopravne dežele in država — pravna. Samopraven je ubogi kmet, ki s solzami v očeh pride denarja na posodo prosit, pa tudi postavno prost je odrtnik, ki mu jih ponuja, postavno prost v svojih tirjavah sosed, ki denarja glešta in pri tej priliki začanja „špekulirati“ na lepi grunt itak uže zadolženega sosedu svojega. Kdo sme in more ga zavirati, da tirja nesramno velike obresti? Liberalci so l. 1868 preklicali §§. 993 in 994 drž. zak. ter postavno izrekli, da sme dolžnik veljavno obljubiti in upnik jemati obrestij brez meje! Osvo-bodenje obrestij obrodilo je v preteklih 10 letih silno slab sad, zakrivilo je strašno veliko procesov, spravilo mnogo posestnikov na beraško palico. Veliko poštenjakov postalo je po njej odrtnikov, zapeljala jih je svoboda. Oderuhi začeli so svoje dolžnike brez ovire, da, celó s pomočjo c. kr. sod-nij, neusmiljeno preganjati ter so s tem samoumore in druga zločinstva pospeševali. Nekristijansko ravna sosed s sosedom, odvetnik s svojim pooblastnikom, upnik, odrtnik s svojim dolžnikom o blaženej dobi osvobojenih obrestij, iz stotin prvotnega dolga postanejo s časom jezera. Da je po-stava o svobodnih obrestih imela slabe posledke,

da se tedaj zopet odstraniti mora, to je izpoznal razun „Gračke Tagespošte“ in čudnega dr. Kos-jeka, danes uže celi svet. Vsi časniki odločno tirjajo postavno omejevanje obrestij, vsi prosijo vlado, da se odrtnikom brž potrkna na prste. Dunajska policija je uže več oseb, katere so po svojem oderuštvi slovele, iz Dunaja radi tega iztirala. In kaj nebi, saj se dan za dnevom množi število samoumorov pouzročenih po odrtniji. In tudi Du-najski židovski časniki so se nekoliko spame-tovali in sedaj kličejo vlado in postavodajalstvo na pomoč zoper odrtnike ravno tako, kakor so l. 1868 in prej na vse grlo kričali nasproti onim paragrafom drž. zak. ki so stavili obrestim mejo. Hude morajo biti razmere, če tudi židovsko časni-karstvo naglaša in razlaga, da se odrtnija nesme več presojevati kot gospodarstveno vprašanje, da se mora temveč obsoditi iz stališča morale in npravnega prava. Žali Bog, da smo po predolgem vladanjem liberalcev v Avstriji že tako na slabem, da celó minister prava meni, ko bi se po zopetnem omejevanju obrestij kredit ovirati znal, ko bi potem v obče nikogar več ne najšli, ki bi denar posoditi, kredit dati hotel ali celó mogel. Bilo bi, Bogme, silno žalostno in bi liberalno gospodarstvo še le v pravej luči pokazalo, ko bi zares že ves denar, ves kapital bil v zamazanih rokah odrtnikov in ko bi v resnici le samo odrtniki kredit dajati za-mogli. Poštenosti ni, prejšnja poštenost manjka, zato ni več prejšnjega kredita najti. Postava naj varuje poštenost, naj goji pravičnost, postava naj ne brani odrtnije, naj ne polajša odrtnikom njihovega vražjega poslovanja in prejšnji kredit se bode zo-pet oživel. Kaj neki pomaga kredit pri oderuhih; kaj pomaga njihov kapital, ako peljeta le do go-spodarskega pegina, do samoumora dolžnikov? Raji brez kredita v skrbeh in stiskah živeti, ka-kor po odrtniji poginoti. — Prvo naše vprašanje do kandidatov bodočega drž. zbora mora pa biti, kako in kaj mislijo in sodijo o svobodnih obrestih, kakih misli so radi hudega oderuštva v Avstriji, posebno pa na Slovenskem. Mož, kateri so in bi ostali prijatelji svobodnej odrtniji, voliti ne smemo in tudi volili ne bomo.

K. Lj.

Iz št. Martina pri Slov. Gradcu. Blagovolite naslednje razjasnilo ozirom popravek dopisa v številki 13. t. l. iz Golavebuke sprejeti. Oklicar št. Martinske občine se ni zato naznanjevanju raz-glasov Golavebučke občine pri farnej cerkvi od-povedal, ker mu je 2 gl. na leto za to oskrbo-vanje premalo, ampak, ker ga sedajni g. občinski predstojnik Golavabučki za to še ni nagovoril ne in ker klicar svojega poslovanja neče nikomur vsiliti. Vsaka občina ima pravico le v obsegu svojih mej razglase naznanjevati, in občinski pred-stojnik, v kojega področje občinska policija spada, je za vse odgovoren, kar se v njegovej občini kot uradni razglas naznanjuje. Občinski predstojnik št. Martinski še do sedaj ni imel priložnosti komu drugemu naznanjevanje razglasov Golavebučke ob-

čine pri farnej cerkvi uradno prepovedati ali dovoliti, ker ga do sedaj še nihče za to dovoljenje uradno poprašal ni; — če bo pa zanaprej kdo to storil, bo občinski urad št. Martinski v tej stvari gotovo tako postopal, kakor postava in splošna korist, tudi Golavebučkih občin zahteva. Za naprej pa spravo in ljubi mir!

J. Fišer, župan.

Iz Slov. Gradca. (Naša okrajna hranilnica) jako napreduje, odkar je v slovenskih konservativnih rokah. To kaže zadnji račun; kajti po njem je skupni denarni promet od 272.376 fl. 1½ kr. v letu 1877 lani poskočil do 355.460 fl. 72½ kr. se toraj povikšal za celih 83.084 fl. 71 kr. Na novo se je l. 1878. vložilo 53.276 fl. 59 kr. iz nje vzdignilo pa 48.778 fl. 41 kr., toraj se je v hranilnico 4498 fl. 18 kr. več vložilo, kakor pa iz nje nazaj vzelo. To je tem boljše znamenje, ker so od 1874—1877. izplačala vsako leto blizu za 1800 fl. vloge presegala. Če bi se to ne bilo na bolje obrnilo, bi bila hranilnica sčasoma v strašne zadrege prišla. Od začetka naše hranilnice do konca l. 1878, znašajo vse vloge skupaj 519.740 fl. 52½ kr. vzdige pa 358.499 fl. 81 kr. toraj ima hranilnica čistih vloženih glavnice 161.230 fl. 71½ in s prištetjem vseh kapitaliziranih obrestij 73.652 fl. 93½ kr. in vseh deležničnih vlog skupaj 234.893 fl. 65 kr. Takaj se mora opomniti, da ima naša hranilnica le vloge slovenjegraških okrajčanov. Vloge iz tujih okrajev še skoraj niso spomina vredne. Totih 234.893 fl. 65 kr. se razdeljuje na 1070 hranilničnih bukvic, toraj pride na ene bukvice poprek preračunjenih 219 fl. 52 kr. Vloge s kapitaliziranimi obrestmi vred so se l. 1878. proti l. 1877 za 15.140 fl. 33 kr. povikšale, toraj je tudi stan premoženja za toliko poskočil. Zategadel je bila hranilnica preteklo leto kos, 20 prošenj za posojila uslišati in 10.950 fl. na nepremakljiva posestva posoditi. Na 308 menjic se je l. 1878 posodilo 100.875 fl. 99. kr. pa od totih menjic se jih je 263 s 92.731 fl. 99 kr. nazaj plačalo, tako da je bilo ob koncu leta na 95 mejnic samo le še 28.431 fl. izposojenih. Ta obrt z menjicami je dal hranilnici čistega dobička 1762 fl. 96½ kr. Hranilnica je imela celega dobička skupaj 2983 fl. 69½ kr. in po odbitku stroškov za opravišтво davke, i. t. d. 1855 fl. 69½ kr., vendar se bo rezervnemu fondu le 800 fl. kos pripisati, ker se mora diferenca, kojo je poprejšnje opravišтво s svojimi delnicami nekdanje graške kreditne banke pouzročilo, poravnati. Naša hranilnica je res v dvojnem oziru dober zavod. Prvič imajo premožnejši okrajčani prav lepo priložnost, svoje denarje brez skrbi na obresti položiti, dobro vedoč, da se jim ni bati nobenih situob, ako bi bili prisiljeni denarje nazaj tirjati. Drugič pa tudi oni, ki denarjev potrebujejo, lahko na posodo dobijo ali na nepremakljivo posestvo ali pa na mejnico in se jim vendar ni potreba nikomur zaradi tega uklanjati, ali se mu celo osebno zavezanega čutiti. Kajti hranilnica ima dolžnost tistim denar-

jev posoditi, ki njej imajo kaj zastaviti. Ker je novo opravišтво začelo tudi kmečkim posestnikom, ki v kako denarno zadrego pridejo, na mejnice po 7% denarje posojevati, je sedaj tudi zadovoljnost s hranilnico občna, in zaupanje do nje opravičeno. Kajti kmetovalec lahko v sili, če je kredita vreden in ima 2 poroka, denar dobi brez vseh pisarij brez vse cenitve grunta in dragega vknjiževanja. Za to dobroto se ima pa okraj, kakor je tako vsakemu okrajanu znano, zabvaliti svojemu okrajnemu zastopniku in deželnemu poslancu, g. dr. Josipu Šuc-u, mestnemu župniku v Slovenjemgradu!

Politični ogled.

Astrijske dežele. Pri volitvah za Tržaški zbor bilo je izvoljenih poleg 24 avstrijskih domoljubov tudi 24 lahonov; da pa večina postane vendar avstrijska, to so dognali okoličani Trsta, vrli Slovenci. Ti so slavno prodrli s 5 od 6 postavljenih kandidatov. Izvoljeni so: Nabergoj, Dejak, Nadlišek, Gorijup in dr. Lozar; Križanec je dobil 192 glasov, ravno toliko pa lahonski Nemec in bogatin Struthof; ker je pa lahonska volilna komisija samovoljno 5 slovenskih glasov zavrgla, proglašen je bil Struthof kot izvoljeni poslanec. Slovenci so vložili ugovor. Bržčas bo ugovor uslišan! Zopet so tedaj Slovani, Slovenci zoper izdajalstvo, zoper lahonstvo, Avstriji pomagali do zmage. Živili vrli Slovenci okolice Tržaške! Slava jim! Radovedni pa smo, kako se bo vlada sedaj Slovincem pokazala hvaležna! — Namesto zagrizenega nemčurja Vesteneka izvolili so kranjski veliki posestniki viteza plem. Gutmannsthal za poslanca za kranjski deželni zbor. Mož je priden podpornik kmetijstva, pravcoljuben gospod in torej njegova izvolitev srečna, čeravno ni odločen narodnjak, ali tudi odločen sovražnik Slovincem ni! — Konservativni poslanec g. Benedikt je poslanstvo za solnograški deželni zbor odložil. To je obžalovati! V Lincu bila je huda volilna borba pri volitvi za mestni zastop, zmagali so prvič — konservativci in liberalci so vsled tega prav potrti. — Nemci na Českem vedno bolj sprevidajo neumnost svojega sovraštvo do slovanskih Čehov ter iščejo sprave. Če jim je le resnica? — Baron Švegelj je iz bornega kmetijskega slovenskega fantiča postal baron, milijonar in ekselencia in nedavno skoro minister. Ali nesrečna pravda z nekim starim znancem ga je hipoma naglo ob tla vrgla. Mora iz cesarske službe iti v pokoj! V Beču pa tudi že v Pragi začeli so po policajih izganjati najnesramnije judovske oderuhe, ker jim oficirje, uradnike in policaje hočejo do belih kostij odreti! Minister Stremajer je izdal nedavno ukaz, v katerem ob enem povdarja potrebo Sletnega obiskovanja šole, pa uže tudi nalaga deželnim šolskim svetom, naj se skrajša, kder je to potrebno. O tem čudnem ukazu bo treba več spregovoriti! Poslanci v državnem zboru razpravljajo